

REFORMA SISTEMA RADNOG ANGAŽOVANJA SEZONSKIH RADNIKA U POLJOPRIVREDI

www.sezonskiradnici.gov.rs

U cilju suzbijanja sive ekonomije i zaštite prava velikog broja neformalno angažovanih radnika u sektoru poljoprivrede, Vlada Srbije je u saradnji sa NALED-om i uz podršku Nemačke razvojne saradnje (GIZ) 2017. pokrenula reformu sistema radnog angažovanja sezonskih radnika u poljoprivredi kroz donošenje novog sistemskog zakona, čija je primena otpočela u januaru 2019, i izradu on-line platforme za pojednostavljenu registraciju radnika www.sezonskiradnici.gov.rs.

STANJE PRE I POSLE REFORME

- Prema Popisu poljoprivrede iz 2012. godine procenjen broj sezonski angažovanih radnika u poljoprivredi kreće se od 65.000 do skoro 80.000, što prema navodima poslodavaca ne zadovoljava potrebe tržišta rada.
- Prema podacima Poreske uprave, u 2017. godini po ugovoru o privremenim i povremenim (PP) poslovima bilo je angažovano svega 3.585 sezonskih radnika u poljoprivredi.
- **Gotovo 95% sezonskih radnika u poljoprivredi radi „na crno“** bez ikakvog ugovora, što znači da ne ostvaruju prava koja proističu iz radnog odnosa poput prava na socijalno i penziono osiguranje, i osiguranje od povrede na radu.
- Narodna Skupština je 28. juna 2018. usvojila **Zakon o pojednostavljenom radnom angažovanju radnika na sezonskim poslovima u određenim delatnostima** ("Službeni glasnik RS", broj 50/2018), koji se odnosi na poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu. Poslodavci pored svih oblika zapošljavanja radnika shodno Zakonu o radu, sada imaju mogućnost i pojednostavljenog radnog angažovanja za sezonske poslove.

#	PRE REFORME	POSLE REFORME
1	Poslodavci mogu biti samo pravna lica i preduzetnici, ali ne i fizička lica (kao što su poljoprivrednici)	Poslodavcima se smatraju pravna lica, preduzetnici, kao i fizička lica odnosno poljoprivrednici
2	Poslodavci i radnici potpisuju ugovor o PP poslovima	Poslodavci i radnici zaključuju usmeni ugovor koji stupa na snagu momentom prijave preko on-line portala
3	Prijava i odjava radnika se obavlja elektronski preko portala Centralnog registra obaveznog socijalnog osiguranja (CROSO). Na datum isplate zarade poslodavac podnosi poresku prijavu preko portala e-porezi za svakog radnika pojedinačno	Prijava i odjava radnika se obavlja elektronski na jednom mestu preko portala www.sezonskiradnici.gov.rs , a informacija o poreskoj prijavi se dostavlja poslodavcu preko portala
4	Za proceduru prijave i odjave jednog sezonskog radnika u proseku je potrebno pet sati mesečno	Za proceduru prijave i odjave radnika potrebno je manje od 10 minuta , nezavisno od toga da li se radnik prijavljuje na jedan dan ili čak mesec dana
5	Mesečni izdaci poslodavaca na ime poreza i doprinosa po sezonskom radniku u proseku iznose 10.200 RSD	Mesečni izdaci poslodavaca na ime poreza i doprinosa po sezonskom radniku u proseku iznose 6.000 RSD (300 RSD po danu)
6	Svaki vid angažovanja i primanja naknade za rad direktno obustavlja socijalna prava i primanja radnika koji su na evidenciji Nacionalne službe za zapošljavanje (NSZ)	Angažovanje radnika na sezonskim poslovima u poljoprivredi ne utiče na socijalna prava i primanja radnika na koja su prethodno stekli pravo, a radnici ostaju na evidenciji NSZ
7	Neprijavljeni sezonski radnici nisu imali penzijsko i invalidsko osiguranje, kao ni osiguranje u slučaju povrede na radu	Svi radnici prijavljeni preko portala imaju pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i osiguranje u slučaju povrede na radu
8	Poslodavac može da angažuje jednog radnika na istim poslovima najviše 120 dana u kalendarskoj godini, na osnovu ugovora o PP poslovima	Poslodavac može da angažuje jednog radnika najviše 120 dana u kalendarskoj godini, računajući zbir dana angažovanja preko portala i ugovora o PP poslovima

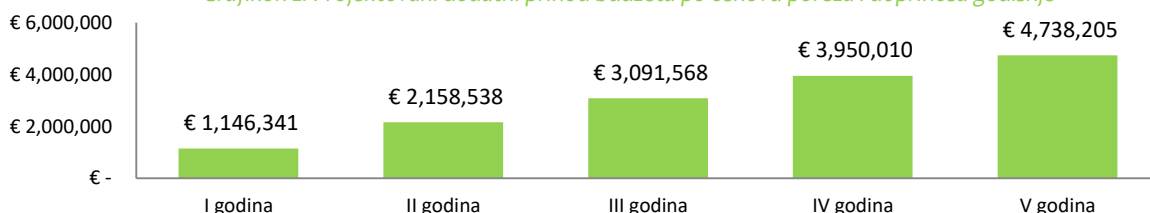
ELEKTRONSKA PRIJAVA RADNIKA

- NALED je uz finansijsku podršku GIZ-a i u saradnji sa nadležnim institucijama koordinirao razvoj on-line portala za prijavu sezonskih radnika u poljoprivredi koji je od januara 2019. dostupan na adresi www.sezonskiradnici.gov.rs. **Portal je u nadležnosti Poreske uprave, a povezan je sa CROSO i NSZ.**
- Poslodavci koji su pravna lica nemaju obavezu prethodne registracije, već za prvi pristup portalu koriste svoj elektronski sertifikat. Poslodavci koji su fizička lica imaju obavezu prve registracije, korišćenjem digitalnog elektronskog sertifikata, ili uz podršku servisnih centara u jedinicama lokalnih samouprava. Kroz portal je moguće ovlastiti druga lica da u ime poslodavca vrše prijave i odjave radnika.
- Poslodavac ima na raspolaganju 180 dana u kalendarskoj godini za angažovanje sezonskih radnika preko portala, a dodatno može angažovati radnike preko ugovora o PP poslovima.
- **Prijava i odjava radnika vrši se svakog dana do 10 časova ujutru za prepodnevnu smenu, odnosno do 15 časova za poslepodnevnu smenu, a potrebno je samo uneti JMBG (ili EBS za strane državljane) radnika.** Omogućena je brza prijava za veći broj radnika, masovnim unosom putem xlsx i xml formata. Kroz sistem je moguće planirati kasniji angažman radnika, i vršiti naknadno izmene najkasnije do 10 časova ujutro za dan angažovanja. Izmene ili odjave nakon 10 časova za taj dan nisu moguće.
- Moguće je prijaviti jednog ili više radnika na jedan dan ili period, a istog radnika najviše 120 dana u kalendarskoj godini. Nema ograničenja koliko dana sezonski radnik može raditi kod više poslodavaca.
- Poslodavci imaju mogućnost pregleda informacija o radnicima koje su angažovali, uz osnovne informacije o tome na kojim poslovima su radili i u kom periodu. Takođe, na portalu imaju pregled svojih dugovanja, odnosno poreskih prijava na osnovu angažovanja radnika on-line prijavom.
- **Radnici imaju mogućnost da preko portala u realnom vremenu imaju uvid u to da li su prijavljeni,** koji poslodavac ih je prijavio i na koji vremenski period. Prethodno je potrebno da se prijave NSZ-u ili servisnim centrima kako bi dobili korisničko ime i lozinku.

OČEKIVANI EFEKTI I DALJI KORACI

Na osnovu metoda standardnog troška i uz pretpostavku da će ukupno 50% sezonskih radnika preći iz neformalnog u formalni sektor zahvaljujući pojednostavljenoj proceduri i nižim troškovima, procenjuje se da će efekti uvođenja elektronskog sistema prijavljivanja sezonskih radnika u poljoprivredi u narednih **pet godina doneti 15 miliona evra dodatnih prihoda u budžet i porast formalne zaposlenosti za 33.000 radnika** koji će imati pravo na penzijsko i invalidsko osiguranje, kao i zdravstveno osiguranje za slučaj povrede na radu. Novi sistem će **smanjiti troškove poslodavaca za trećinu** (porezi, doprinosi i troškovi administracije), sa 316 na 226 evra prosečno po radniku na godišnjem nivou.

Grafikon 2: Projektovani dodatni prihod budžeta po osnovu poreza i doprinosa godišnje

Kako bi se osigurala uspešna implementacija novog Zakona, NALED će uz podršku GIZ-a sprovesti 60 obuka za poslodavce i institucije na lokalnu u prvom kvartalu 2019. Planirano je uspostavljanje servisnih centara u lokalnim samoupravama za pružanje informacija poljoprivrednim proizvođačima i sezonskim radnicima, kao i otvaranje call centra za podršku. Do kraja godine, biće uspostavljen **prvi registar sezonskih radnika kojim će rukovoditi NSZ**, što će povećati i olakšati njihovo radno angažovanje.